19. 9. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nezákonné poplatky za studium

V minulých dnech bylo vydáno rozhodnutí nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 7 As-41/2013-37. Bylo rozhodnuto o tom, že vyměřování poplatků za studium je nezákonné, jelikož se opírá o vadný statut.

Žalobkyni byly vyměřeny poplatky za studium ve výši 15.000 Kč. Ta po vyčerpání opravných prostředků před správním orgánem (nechala rozhodnutí děkana přezkoumat rektorem) a poté, co jí nebylo v jejím přezkumu vyhověno, podala proti vyměření poplatků za studium správní žalobu ke krajskému soudu v Brně. Ve své argumentaci žalobkyně tvrdí, že ustanovení §58 odstavce 6 zákona o vysokých školách stanovuje škole povinnost uvést ve svém statutu, který je základním a závazným dokumentem každé fakulty, výši vyměřovaných poplatků za studium na každý akademický rok, anebo alespoň vzorec, či způsob výpočtu, kterým lze zjistit, v jaké výši budou poplatky vyměřeny.

Statut žalované Masarykovy univerzity však pouze delegoval pravomoc určit výši poplatků za studium na děkany jednotlivých fakult po projednání s fakultním senátem, čímž fakticky došlo k tomu, že akademický senát složený ze zástupců pedagogických pracovníků a studentů napříč všemi fakultami prakticky nemají možnost ovlivnit výši vybíraných poplatků za studium, ačkoliv jim zákon tuto možnost přiznává. Jazykový, logický i systematický výklad dané problematiky proto neumožňuje chápat celou věc jinak. Ve své argumentaci žalobkyně rovněž uvedla, že normy upravujícími správní právo jsou normami obsahovými a proto je nutné pro dodržení daného ustanovení normu vykládat tak, že není možno tuto pravomoc delegovat na nějaký jiný subjekt, který určí výši poplatků v jiném nařízení, v tomto případě se jednalo o určení děkany jednotlivých fakult a uveřejnění v přílohách statutu.

Dalším sporným bodem, který žalobkyně ve své žalobě namítala, bylo zastoupení rektora prorektorem. Ačkoliv je opravným prostředkem v rámci řízení týkajícího se poplatků za studium rektor, žalovaná delegovala tuto pravomoc na prorektora. K této delegaci Nejvyšší správní soud uvedl, že by se mohlo jednat o vadu, která by způsobovala nezákonnost celého rozhodnutí a to proto, že o celé věci rozhodnul věcně nepříslušný orgán.

Ačkoliv byla žalobkyní namítána nicotnost, soud toto neuznal a vyslovil ve svém výroku, že se jedná „pouze“ o rozhodnutí nezákonné. V praxi to znamená, že na nelze základě výše zmíněného judikátu žádat vydání bezdůvodného obohacení za tři roky zpětně. Tento judikát však může pomoci všem, kterým by byly poplatky vyměřeny do budoucna. Je tedy potřeba vyčerpat veškeré opravné prostředky v rámci řízení před správním orgánem, který dané rozhodnutí vydal, v případě vyměření poplatků za studium je tedy třeba využít přezkum rektora, přičemž žádost o přezkum je nutné podat do jednoho měsíce ode dne doručení rozhodnutí o vyměření poplatků za studium.

Na podání správní žaloby má žalobce lhůtu 2 měsíce ode dne doručení přezkumného rozhodnutí správního orgánu. Jak již bylo uvedeno výše, odkaz na vadný statut je poměrně univerzálním argumentem a v případě vyměření poplatků za studium se lze vždy dovolávat pokračování správního řízení a následného osvobození od poplatků za studium soudní cestou.

Poslední nedořešenou otázkou je vydání bezdůvodného obohacení v rámci civilního řízení po dobu tří let zpětně. Argumentací pro zamítnutí takového rozhodnutí může být pravidlo neprolomitelnosti rozhodnutí vydaných správním orgánem po uplynutí lhůt na přezkum a podání správní žaloby. Tato problematika je však natolik obsáhlá, že by postačovala na samostatný článek.

Ačkoliv se spor týkal poplatků vyměřených studentce Masarykovy univerzity, chybné statuty, podle kterých jsou poplatky za studium vyměřovány, mají i další univerzity. Doporučuji proto důkladné nastudování statutu dané univerzity, případně vyhledání právní pomoci.

Mgr. Iva Sedláčková

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Přezkumné řízení ve světle rozsudku NSS č. j. 6 As 237/2023-31
- Algoritmizace veřejné správy a meze správního uvážení na příkladu přijímacího řízení na střední školy
- Vydat, či nevydat rozhodnutí podle informačního zákona?
- Jak se bránit proti územnímu plánu?
- Evropské dotace srozumitelně: Díl druhý – Žadatel nebo příjemce?
- Uzavírky místních i účelových komunikací a zřizování objížděk
- Reforma nařízení EU 261/2004: Co znamená pro letecké dopravce?
- Evropské dotace srozumitelně: Díl první – Unijní a národní rámec
- Když důkazy nestačí: Rizikové aspekty prokazování řádného užívání ochranných známek
- Nestačí „mít systém“ aneb povinnosti veřejnoprávních původců při přechodu na atestovaný eSSL
- Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulatorní priority v oblasti ochrany osobních údajů